

Tủ Sách Ngôn-Ngữ

Dân tộc Thiểu số Việt Nam

Cuốn 9 Phần 2

Bài Học Tiếng Nùng (Phan Slinh)

Bai Toc Cang Nohng (Fan Slihng)

Nung Language Lessons

Summer Institute of Linguistics

Viện Chuyên Khảo Ngữ Học Saigon

BÀI HỌC
TIẾNG NÙNG (Phan Slinh)

TỦ SÁCH NGÔN-NGỮ
DÂN-TỘC THIỀU-SỐ VIỆT-NAM
CUỐN 9 PHẦN 2

BAI TỌC CÀNG NOHNG (Fən Slihng)

NUNG LANGUAGE LESSONS

VY THỊ BÉ and JANICE SAUL

Viện Chuyên-Khảo Ngữ-Học
Saigon
64 E 70

Trung Tâm Học-Liệu
Bộ Giáo-Dục Xuất Bản
Saigon

Republished 1976
Summer Institute of Linguistics
Manila, Philippines
500 copies

Lời Mở Đầu

Người Nùng Phạn Sling gốc tại Bắc Việt và gồm khoảng mươi vạn người. Năm 1954 họ di cư hàng ngàn người vào Nam và định cư tại tỉnh Tuyên Đức. Từ ngữ dùng trong các bài học sau đây phỏng theo thổ âm vùng Bắc Giang thuộc Bắc Việt. Người Nùng Phạn Sling gọi nhau là người Nồng (Nohng).

Cách Phát Âm

Tiếng Nùng Phạn Sling phát âm tựa như tiếng Miền Bắc, nhưng không khép môi với các phụ âm chót /c/ và /ng/. Có tất cả sáu thanh, đều đọc như tiếng Miền Bắc, trừ dấu ngã (~) của người Nùng là một thanh điệu cao đi lên có hiện tượng tắc âm hầu. Sáu thanh đó là: (1) thanh điệu cao đi lên (dấu sắc); (2) thanh điệu cao đi lên có hiện tượng tắc âm hầu (dấu ngã); (3) thanh điệu trung ngang (không dấu); (4) thanh điệu thấp đi lên (dấu hỏi); (5) thanh điệu thấp đi xuống (dấu huyền); (6) thanh điệu thấp có hiện tượng tắc âm hầu (dấu nặng).

Phụ-Âm:

Tiếng Nùng có 21 phụ âm. Tất cả phụ âm này có thể đặt ở đầu chữ, mấy phụ âm sau đây chỉ đặt ở cuối chữ: /p/, /t/, /k/, /m/, /n/, /ng/, /v/, /z/ và /h/. Các phụ âm Nùng được phân phối như sau:

Tắc âm điếc: p, t, k/c, (~)

Tắc âm to: b, d

Tắc âm điếc có hơi thở: ph, th, kh

Tắc âm điếc sát âm: ch

Sát âm tò: v

Âm gió: s, d

Sát âm điếc biến âm: sl

Tị âm: m, n, nh, ng

Biến âm: l

- Bán mẫu âm:
- o đặt ở cuối chữ sau một nguyên âm dài
 - u đặt ở cuối chữ sau một nguyên âm ngắn
 - i đặt ở cuối chữ sau một nguyên âm dài
 - y đặt ở cuối chữ sau một nguyên âm ngắn

Nguyên-âm:

Tiếng Nùng có 15 nguyên âm; có thể sắp xếp như sau:

Cao	i	u	u	nguyên âm dài (không có dấu)
	ih	uh	uh	nguyên âm ngắn (đánh dấu bằng chữ h)
Trung bình	ê	ə	ô	nguyên âm dài
Thấp	e	a	o	nguyên âm dài
	eh	ah	oh	nguyên âm ngắn

Phát âm khác với Việt Ngữ:

ph đọc có hơi thở như p

f	sát âm (như chữ ph trong tiếng Việt)
s1	biến sát âm / t /
d	chuyển âm giữa âm / -ʐ / và / -y /
k	đứng trước i, ih, e, eh, ê
c	đứng trước những nguyên âm khác
σ	nguyên âm trung cao hơn âm <u>σ</u> tiếng Việt
hah	đọc là haú (<u>a</u> ngắn)

Các tiếng Nùng thông thường chỉ có một nguyên âm dài đặt theo một trong hai mẫu: Phụ âm + Nguyên âm hay Phụ âm + Nguyên âm + Phụ âm. Cũng có những tiếng có thể có hai nguyên âm dài. Mỗi vẫn có cách uốn âm riêng .

Muốn tra cứu thêm về tiếng Nùng, nên đọc các tài liệu như:

Nancy Freiberger "A Phonemic Description of Nung (Nong) (Miêu tả âm vị tiếng Nùng)." TeReo 7:15-22 (1964); tái xuất bản do Thomas, editor, Papers on Four Vietnamese Languages (Auckland, Linguistic Society of New Zealand), pages 15-22 (1966).

Janice Saul, "Classifiers in Nung." Lingua 13:278-90 (1965).

INTRODUCTION

The Nung Fan Slihng people are originally from North Viet Nam and number approximately 100,000. In 1954 several thousand came to South Viet Nam as refugees and settled in the Tuyen Duc province. The words in these language lessons follow the dialect of the people from the Bắc Giang province of North Viet Nam. The Nung Fan Slihng people refer to themselves as Nংng (Nohng).

Pronunciation

The pronunciation of Nung Fan Slihng is similar to Northern Vietnamese, but there is no labial closure on final /c/ and /ng/. There are six tones, all similar to the Northern Vietnamese tones except ngā which in Nung is a high rising tone with final glottal stop. The tones are: (1) high rising ('), (2) high rising with final glottal (~), (3) mid level (unmarked), (4) low rising ('), (5) low falling (`), and (6) low glottal (.).

There are 21 consonants in Nung. All consonants may occur word initial, but only /p/, /t/, /k/, /m/, /n/, /ng/, /v/, /z/, and /h/ occur word final. The consonants are as follows:

Voiceless stops: p, t, k/c, (')

Voiced stops: b, d

Voiceless aspirated stops: ph, th, kh

Voiceless affricate stop: ch

Voiceless fricatives: f, h
Voiced fricative: v
Sibilants: s, d
Voiceless lateral fricative: sl
Nasals: m, n, nh, ng
Lateral: l

Semivowels:

- o word final after long vowel
- u word final after short vowel
- i word final after long vowel
- y word final after short vowel

There are 15 vowels in Nung; they may be charted as follows:

High	i	u	u	long (long vowels are unmarked)
	ih	uh	uh	short (short vowels marked by -h)
Mid	ê	ô	ô	long
Low	e	a	o	long
	eh	ah	oh	short

Differences from Vietnamese pronunciation:

ph	aspirated p
f	fricative (same as VN <u>ph</u>)
sl	lateral fricative /t̬/

- d alternates between /ɛ-/ and /-y/
- k occurs before i, ih, e, eh, ê
- c occurs before other vowels
- ø higher mid vowel than VN œ
- hah 'which' pronounced hau (short a)

Words in Nung are usually one syllable long with either the pattern CV or CVC. Some words may be two syllables long. Each syllable has its own tone contour.

For other references on Nung Fan Slihng see: Nancy Freiberger, "A Phonemic Description of Nong (Nung)," TeReo 7:15-22 (1964); republished in Thomas, editor, Papers on Four Vietnamese Languages (Auckland, Linguistic Society of New Zealand), p. 15-22 (1966).

Janice Saul, "Classifiers in Nung," Lingua 13:278-90 (1965).

Bai tại éht

1. Mưhng kíhn ngai sahng?
2. Cáu kíhn dâ.
- Cáu hêhng kíhn sông.
3. Mưhng kíhn môi sáu phâhc ca-lahng?
4. Cáu kíhn môi sáu pá.
Cáu kíhn môi dáí; bô mi phâhc ca-lahng.

Bài thứ nhất

- Anh ăn cơm trưa chưa?
Tôi đã ăn rồi.
Tôi mới ăn xong.
Anh ăn cơm với rau gì?
- Tôi ăn với cá.
Tôi ăn cơm không thôi;
không có rau gi.

Lesson One (1)

- Have you eaten lunch yet?
I have already eaten.
I just finished eating.
What vegetables did you eat it with?
I ate it with fish.
I only had rice; there weren't any vegetables.

Bai tai nhi

1. Mưhng kíhn môi sahng?
2. Cáu sahng kíhn.
- Hạhm này tô say kíhn pau
đòi hon cáu.
4. O. Đay.

Bài thứ hai

- Anh ăn cơm chưa?
Tôi chưa ăn.
Mỗi anh ăn với gia đình tôi
tôi tôt nay.
- Được.

Lesson Two (2)

- Have you eaten yet?
I haven't eaten yet.
Have dinner with my family tonight.
Okay.

Bai tai slám

1. Kíhn thém vầy.
2. Cảm ơn. Câu kíhn ịhm dá.
3. Kíhn nătn sa vầy.
4. Cảm ơn. Câu kíhn dá.

Bài thứ ba

- Ăn thêm đi.
- Cám ơn, tôi ăn no rồi.
- Anh uống nước trà đi.
- Cám ơn, tôi uống rồi.

Lesson Three (3)

- Have some more!
Thanks, I'm full already.
Have some tea.
Thanks, I've already drunk some.

Bai tai sli

1. Hầu khái khau dù hah?
2. Câu mi cháhc.
3. Täi pehn hư?
4. Vị khau câu slū dày húhng
lái dá.

Bài thứ tư

- Họ bán gạo ở đâu?
- Tôi không biết.
- Tại sao?
- Vì gạo tôi mua lâu lắm rồi.

Lesson Four (4)

- Where do they sell rice?
I don't know.
Why?
Because it's been a long time since I bought rice.

Bai tai hà

1. Múhng ại slū khau mi?

Bài thứ năm

- Anh có muốn mua gạo không?

Lesson Five (5)

- Do you want to buy rice?

2. Câu sahng ại slū.	Tôi chưa muôn mua.	I don't want to buy any yet.
3. Mưhng ại slū làu mi?	Anh muôn mua rượu không? Do you want to buy some wine?	
4. Câu mi ại slū táhc hoi.	Tôi không bao giờ muôn.	I never want to buy any.
5. Câu mi kíhn làu.	Tôi không uống rượu.	I don't drink wine.
6. Câu mi hũ kíhn dẽn.	Tôi không biết hút thuốc.	I don't smoke.

<u>Bai tại hōhc</u>	<u>Bài thứ sáu</u>	<u>Lesson Six (6)</u>
1. Dạ khái chōi cà sen ki lái?	Bà bán chuôi giá bao nhiêu?	How much do you sell your bananas for?
2. Slám mūhn nguhn ví.	Ba đồng một nái.	Three piastres a hand.
3. Peng lái, câu mi slū.	Đắt quá, tôi không mua.	Too expensive, I won't buy any.
4. Câu slū slòng ví hà mūhn dày mi?	Tôi mua hai nái năm đồng, được không?	I'll buy two hands for five piastres, okay?
5. O', dày.	Được.	Okay.

Bai tai chéht

1. Cáu páy slǔ đồ.
2. Cuhn hah khái khàu tǎy hù
cáu slǔ?
3. Cáu slǔ mūhn nūhng đày
slóng áhn khàu tǎy.
4. Mūhng slǔ cù cuhn hah?
5. Cáu slǔ cù óhng tê.

Bai thí bầy

- Tôi đi mua đồ.
Ai bán báp cho tôi mua? Who sells corn for me
to buy?
Tôi mua hai trái báp một I bought two ears for
đồng.
Anh mua của ai? Whose did you buy?
Tôi mua của nó đó. I bought his there.

Lesson Seven (7)

Bai tai pét

1. Māhn slú páy hah?
2. Māhn phủ páy lêu.
3. Slóng kê páy hēht lahng?
4. Slóng cuhn phủ páy hēht
hạy.

Bai thí tám

- Các anh đi đâu?
Chúng tôi đi chơi.
Hai ông đi làm gì?
Chúng tôi đi làm rẫy.

Lesson Eight (8)

- Where are you going?
We are going for a good
time.
What are you going to do?
We're going to work in
the field.

<u>Bai tai cau</u>	<u>Bai thu chín</u>	<u>Lesson Nine (9)</u>
1. Mưhng dụ bàn hah?	Anh ở làng nào?	What village do you live in?
2. Cáu dụ bàn Nám Són.	Tôi ở làng Nam Sơn.	I live in Nam Son.
3. Slóng cuhn tê dụ bàn hah?	Hai người đó ở làng nào	Which village do they live in?
4. Slóng cuhn tê sahm dụ bàn Nám Són säh Tuhng Ngĕ.	Họ ở Nam Sơn gần Tùng Nghĩa.	They live at Nam Son near Tung Nghia.

<u>Bai tai slihp</u>	<u>Bai thu mươi</u>	<u>Lesson Ten (10)</u>
1. Lão héht lahng tê?	Bà làm gì đó?	What are you doing?
2. Cáu đáng-sli hót khàu.	Tôi đang suốt lúa.	I'm harvesting rice.
3. Lão ại hót khàu mi?	Bà thích suốt lúa không?	Do you like to harvest rice?
4. Cáu ại hót khàu, təo-və pahc lái.	Tôi thích suốt lúa, nhưng mệt lắm.	I like to harvest rice, but it's very tiring.
5. Sihm-này cáu dụ, cáu mo chùi môi.	Thôi tôi nghỉ, tôi về nấu cơm.	I'll quit and rest for now, I'll go home and cook rice.

Bai tai slihp éht

- Mrhng hëht vëc pahc mi?
- Cáu pahc lái.
- Cáu sähm pahc.
- Slóng cuhn hau páy mó á.

Bài thứ mười một

- Anh làm việc có mệt không?
Tôi mệt lắm.
Tôi cũng mệt.
Chúng ta hãy đi về đi.

Lesson Eleven (11)

- Are you tired of working?
I'm very tired.
I'm tired too.
Let's us two go home.

Bai tai slihp nhi

- Hau páy Tuhng Ngẽ.

Bài thứ mười hai

- Chúng ta đi Tùng Nghĩa.

Lesson Twelve (12)

- Mahn slu páy còn, cáu páy nem.
 - Cáu phải khả mi đây, pahc lái.
 - Đày dã, hau khùhn sê á.
- Các ông đi trước, tôi đi sau.
Tôi đi bộ không nòi, mệt quá.
Thôi, chúng ta lên xe đi.
- Let's all go to Tung Nghia.
Walking is very tiring for me.
Well then, let's hitch a ride.

Bai tại slihp slám

1. Lúhc hah mřhng ma Cũhn
Đức Trọng?
2. Cáu ma vahn va.
3. Lúhc hah mřhng páy mo'?
4. Vahn pühc cáu sáhm páy hă
hú mřhng hú.

Bai thứ mười ba

- Anh vô quận Đức Trọng
khi nào?
- Tôi đến hôm qua.
- Bao giờ anh đi về?
- Ngày mai tôi đi và sẽ
cho anh biết.

Lesson Thirteen (13)

- When did you come to the
Duc Trong District
Center?
- I came yesterday.
- When are you going back?
- I'm going tomorrow and
will let you know.

Bai tại slihp sli

1. Áhn lahng nay?
2. Nay dù áhn tạy thåhc.
3. Áhn lahng té?
4. Té dù mạc pă.

Bai thứ mười bốn

- Cái gì dây?
- Đây là cái tay nải.
- Cái gì kia?
- Đó là con dao.

Lesson Fourteen (14)

- What is this?
- This is a cloth bag.
- What is that over there?
- That is a knife.

Bai tại slihp hă

1. Hon mřhng cháy kỉ lái?

Bai thứ mười lăm

- Nhà anh bao xa?

Lesson Fifteen (15)

- How far away is your
house?

2. Hòn cáu sáh này. Nhà tôi gần đây. My house is near here.
3. Sáhn cáu dày vảng cáu ma Tôi đến thăm anh nếu có If there's time I'll
lệu mưhng. thi giờ. go to your house.
4. Cảm ón, sáhn dày vảng dù Cám ơn, nếu có thi giờ Thanks, if you have
ma. thi đến nhé. time, come.

Bai tai slihp hôhc

1. Cáu hẽhng ma lệu mưhng.

2. Khau hon ma lệu.

3. Mưhng dày heng mi?

4. Cáu vŨhn heng.

5. Cáu sahm vŨhn heng mÃi.

Bài thú mươi sáu

Tôi mới đến thăm anh.

Anh vô nhà chơi.

Anh có mạnh khỏe không?

Tôi vẫn mạnh.

Tôi cũng vẫn mạnh khỏe
như thường.

Lesson Sixteen (16)

I've just come to visit
you.

Come in and make your-
self at home.

How are you?

I'm fine.

I'm also fine as usual.

Bai tai slihp chéht

1. Múhng mihng lahng?
2. Mihng cáu dù Éng.
3. Cáu nhéht với đày hohp
múhng.
4. Múhng đày kì lái pí dả?
5. Cáu slihp pé t pí.

Bài thử mười bảy

- Tên anh là gì?
Tên tôi là Éng.
Tôi hân-hạnh gặp anh.
Anh bao nhiêu tuổi?
Tôi mười tám tuổi.

Lesson Seventeen (17)

- What is your name?
My name is Eng.
I'm happy to meet you.
How old are you?
I'm eighteen years old.

Bai tai slihp pé t

1. Bạo áu mệ sahng?
- Sláo mi pô sahng?
2. Cáu áu mệ dả.
3. Múhng mi kì lái đón luhc?
4. Cáu mi slám đón dả.
5. Luhctoi pô nûhng, slóng
luhctoi mệ.

Bài thử mười tám

- Anh lấy vợ chưa?
Chị có chồng chưa?
Tôi lấy vợ rồi.
Anh có mấy đứa con?
Tôi có ba đứa rồi.
Một con trai và hai con
gái.

Lesson Eighteen (18)

- Are you married yet?
Are you married yet?
I have a wife already.
How many children do you
have?
I have three children.
One boy and two girls.

Bai tai slihp câu

Bài thứ mười chín

Lesson Nineteen (19)

1. M̄rhng m̄ k̄ lái p̄i n̄ng?

Anh có mấy anh em?

How many brothers and
sisters do you have?

2. Cáu m̄i sli p̄i n̄ng t̄eo-v̄
óhng n̄uhng th̄ái d̄a.

Tôi có bốn anh em nhưng
một người chết rồi.

I have four, but one died.

3. Cô m̄ê m̄rhng nhahng d̄êu m̄i?

Cha mẹ anh còn sống
không?

Are your parents still
living?

4. Cô m̄ê cáu nhahng d̄êu.

Cha mẹ tôi còn sống.

My parents are still
living.

Cô m̄ê cáu th̄ái d̄a.

Cha mẹ tôi đã chết rồi.

They've died already.

Bai tai nh̄i slihp

Bài thứ hai mươi

Lesson Twenty (20)

1. Bao Slihng m̄i k̄ lái p̄i
n̄ng?

Anh Slihng có bao nhiêu
anh em?

How many brothers and
sisters does Slihng
have? *

2. M̄uhn v̄a m̄i óhng p̄i bao
n̄uhng th̄ái.

Nó nói chỉ có một người
anh th̄ái.

He says he has only one
older brother.

3. M̄e cù bao Dihm s̄y n̄ng á

Mẹ của anh Dihm là em

Is Dihm's mother Slihng's

củ cô bạo Slihng, sự mi?	của cha anh Slihng có phải không?	father's younger sis- ter?
4. Sự, slóng cuhn tê hôm kè cóhng mè lão tộc; slóng cuhn tê dù pì nõng.	Phải, hai người đó có cùng một ông bà nội; họ là anh em (bà con).	That's right, those two have the same grand- parents; they are cou- ins.

<u>Bài tại nhì slihp éht</u>	<u>Bài thứ hai mươi một</u>	<u>Lesson Twenty-one (21)</u>
1. Bạo Néng dù hah?	Anh Néng ở đâu?	Where is Néng?
2. Mưhn páy Đalat sahng ma.	Anh ây đi Đà Lạt chưa về.	He went to Dalat and hasn't come back yet.
3. Bạo náhng dệt pahc tâhng muhn.	Anh ngồi nghỉ đợi anh ây.	Take it easy and wait for him here.
4. Đày dả, cáu náhng nọc thúhn sahm đày.	Thôi, tôi ngồi ngoài sân cũng được.	Never mind, I can sit outside in the yard just as well.

Bai tai nhi slihp nhi

1. Məhn slú hǔ bəo Néng páy
hah mi?

2. Cáu luhm, mi hǔ məhn páy
hah.

3. Məhn páy Đalat héht véc.

4. Lúhc hah məhn təo ma?

5. Mi hǔ, məhn phў mi cháhc.

6. Thôi, cáu mə.

7. Páy dày heng ná!

8. O'.

Bai thứ hai mươi hai

Các anh có biết anh
Néng đi đâu không?

Tôi quên, không biết nó
đi đâu.

Nó đi Đà Lạt làm việc.

Khi nào nó về?

Không hiểu, chúng tôi
không biết.

Thôi, tôi về.

Đi mạnh giỏi nhé!

Vâng.

Lesson Twenty-two (22)

Do you know where Néng
went?

I forget, I don't know
where he went.

He went to Dalat to
work.

When is he coming back?

We don't know.

Well, I guess I'll go
home.

Take it easy.

Okay.

Bai tai nhi slihp slám

1. Hǔhng lái mi hohp bəo.

Bai thứ hai mươi ba

Lâu lắm không gặp anh.

Lesson Twenty-three (23)

It's been a long time
since I've seen you.

2. Cáu mì nhựhn ọc bạo. Tôi không nhận ra anh. I didn't recognize you.
3. Cáu női ma này. Tôi ít khi đến đây. I don't come here very often.
4. Kì vahn này cáu héht véc lái. Mây ngày nay tôi làm việc nhiều lắm. The past few days I've been very busy.

Bai tại nhì slíhp sli

1. Bạo dụ bàn hah? Anh ở làng nào?
2. Cáu dụ bàn Nám Són sah Tuhng Ngě. Tôi ở làng Nam Son gần Tùng Nghĩa.
3. Tư Nám Són bạo chේu hǎhn Tuhng Ngě dày mi? Từ Nam Son anh có trông đến Tùng Nghĩa không?
4. Hǎhn dේ. Có chứ.
5. Tư Nám Són thූhng Tuhng Ngě kì lái cạo thihn? Từ Nam Son đến Tùng Nghĩa bao nhiêu cây số?
6. Táhc slám cạo thihn. Độ chừng ba cây số.

Bài thứ hai mươi bốn

Lesson Twenty-four (24)

- What village do you live in?
- I live in Nam Son near Tung Nghia.
- Can you see Tung Nghia from Nam Son?
- Yes, of course.
- How many kilometers is it from Nam Son to Tung Nghia?
- About three kilometers.

Bai tại nhì slihp hà

1. Slóng cuhn slú kí lái do
páy Dalat?
 2. Kí lái hǔhng thǔhng
Dalat?
 3. Slóng cuhn dù Dalat kí
. lái hǔhng dả?
 4. Slóng cuhn nhahng dù
Dalat kí lái hǔhng thèm?
 5. Täi pehn hú slóng cuhn dù
Dalat?
 6. Slóng cuhn ma Dalat héht
lahng?
- Bài thứ hai mươi lăm
- Mấy giờ hai ông bắt đầu
đi Đà lạt?
 - Phải bao lâu mới đến Đà
lạt?
 - Hai ông ở Đà lạt bao
lâu rồi?
 - Hai ông ở Đà lạt bao
lâu nữa.
 - Tại sao hai ông ở
Đà lạt?
 - Hai ông đến Đà lạt làm
gì?
- What time are you leaving for Dalat?
How long does it take to get to Dalat?
How long have you been in Dalat?
How much longer will you stay in Dalat?
Why are you living in Dalat?
Why did you come to Dalat?

Lesson Twenty-five (25)

Bai tại nhì slihp hôhc

1. Bạo Néng dù hah?
 2. Bạo Néng páy bàn.
 3. Lúhc hah mưhn tẹo ma này?
- Bài thứ hai mươi sáu
- Anh Néng ở đâu?
 - Anh Néng đi vắng.
 - Bao giờ nó về đây?
- Where's Neng?
Neng has gone out.
When will he return here?

Lesson Twenty-six (26)

- .. Câu mi hǔ, iht nǚhng hay Tôi không biết, hoặc một I don't know if it'll be
hǔhng. chốc lát hoặc lâu. a jiffy or a long time.
5. Náhc hay mührn hò fèp páy Lúc nãy nó xin phép đi He asked for permission
nú tê. lên đó. to go there a while
ago.
6. Mi lúhc mührn nhahng dù nǚ Có lẽ nó còn ở trên đó. Maybe he's still up
tê. there.
7. Mi lúhc mührn ma hon dã. Có lẽ nó đã về nhà rồi. Maybe he went home al-
ready.
8. Náhc hay câu hẽhng hǎhn Nó đi bằng lôi kia, tôi He went by going.that
mührn páy khả lộ bòng tê. mới thấy nó. way, I just saw him
a while ago.

Bai tai nhì slihp chéht

1. Vahn va mahn slú hěht
lahng?

Bài thứ hai mươi bảy

Hôm qua các anh làm gì?

2. Vahn va mahn ph්u hěht hạy. Hôm qua chúng tôi làm
rẫy.

Lesson Twenty-seven (27)

What did you do yester-
day?

We worked in the field
yesterday.

3. Vahn pühc mähn slú héht
ca-lahng thém mi? Các anh sẽ làm gì vào
ngày mai? What will you do tomorrow?
row?
4. Vahn pühc bô mi ca-lahng,
phù dụ dài thôii. Ngày mai chúng tôi không We don't have anything
làm gì cả, chỉ nghỉ to do tomorrow, just
thôii. rest.
5. Vahn pühc cãng càu dô càu
ại ma lệu mähn slú. Ngày mai tôi muôn đến I want to come and visit
thăm các anh độ chúng you tomorrow about nine
chín giờ. o'clock.

Bai tại nhì slihp pét

1. Cáu dạc lái.
2. Héht lahng mřhng mi ại
kíhn môî?
3. Cáu tõng chéhp lái.
4. Mřhng kíhn nähm bóhng pay. Anh uống nước nóng đi.

Bai thứ hai mươi tám

- Tôi đói lắm.
- Sao anh không muôn ăn
com?
- Tôi đau bụng quá.
- Anh uống nước nóng đi.

Lesson Twenty-eight (28)

- I'm very hungry.
- Why don't you want to
eat?
- I have a bad stomachache.
- Drink some hot water.

Bai tại nhì slihp càu

1. Pô kè páy móhc màhn ca

Bai thứ hai mươi chín

- Bác tôi đi kiết nặng gần My uncle has terrible

Lesson Twenty-nine (29)

dáy thai.	chết.	dysentery, he's about to die.
2. Mrhn páy chôhng khỉ ọc lợt dài.	Ông đi tiêu ra toàn máu.	Only blood comes out in his stools.
3. Mrhn bô mi tûhn páy hah dày.	Ông không thể dậy đi đâu hết.	He can't get up and go anywhere.
4. Cáu mi hũ héht ca-lahng.	Tôi không biết làm gì.	I don't know what to do.
5. Cáu hã mûhng páy hã bác-sĩ Tôi bảo anh đi kêu bác sĩ đến coi sóc cho ông.	Tôi bảo anh đi kêu bác sĩ đến coi sóc cho ông.	I'm telling you to go call a doctor to come and see him.
6. Cáu ch්hi, sihn-này cáu páy. Đồng ý, tôi đi bây giờ.		Agreed, I'll go right now.
7. Kíhn nhà měhn páy tõng.	Uống thuốc khỏi đau bụng.	Take medicine to get rid of diarrhea.

Bai tai slám slihp

1. Vahn sluhn mi cuhn Nohng nûhng ma hõ nhà cáu.

Bài thứ ba mươi

- Hôm kia có một người Nùng đến xin thuốc tôi.

Lesson Thirty (30)

- Day before yesterday a Nung came to ask me for medicine.

- .. Mưhn vạ mưhn bǐhng peh
ham, dì bóhng dì ham.
3. Cáu hảhn mưhn bǐhng, heo
lái.
4. Mưhn vạ mưhn bǐhng slóng
tuhn dâ.
5. Cáu dáhng vạ cáu mi sự
cuhn fát nhâ.
6. Cáu hù mưhn nhà pehn ham
sạn nhà heng.
- nói nó bệnh sốt rét
có nóng lạnh.
Tôi thấy nó ôm.
- Nó nói nó đau hai tuần
lẽ rồi.
- Tôi trả lời tôi không
phải y-tá.
- Tôi cho nó thuốc sốt rét I gave him malaria med-
và thuốc khỏe. icine and vitamins.
- He said he had malaria
with fever and chills.
I saw he was thin.
- He said he'd been sick
for two weeks.
- I answered that I wasn't
a nurse.

Bai tai slám slihp éht

1. Cô cáu bǐhng chíhng mi
vói.
2. Bǐhng pehn hú?
3. Cô cáu thủ mau lái.
4. Mưhng mi nhà héht ón hú

Bài thứ ba mươi một

- Ba tôi đau, ông ấy không My father is sick, he's
vui. not happy.
- Bệnh gì? Sick with what?
- Ba tôi bị nhức đầu. My father has a bad head-
ache.
- Ông có thuốc làm ơn cho Do you have medicine

Lesson Thirty-one (31)

cáu đời?	tôi với?	you could please give me?
5. Cáu áu hù cô cáu kíhn chieu dő mi.	Tôi đưa cho ba tôi uống coi có bót không.	I'll give it to my father to take to see if he will get better.
6. Sáhn muhn heng, dù cảm ơn muhng lái.	Nếu ông ấy bót, cảm ơn ông nhiều lắm.	If he gets better, thank you very much.

Bai tai slám slihp nhi

1. Hồ dá khâ hù luhc cáu này.
2. Muhn bĩ khac sohc khau, ọc lợt lái.
3. Tiêng pay luhc, da hày á.
4. Cáu báhng hù, da hù ti báhng pót.

Bài thứ ba mươi hai

- Xin làm thuốc cho chân con tôi.
- Nó bị chông đâm vỏ, máu ra nhiều.
- Đừng khóc nữa, nín đi con.
- Tôi băng cho, đừng làm ướt nhé.

Lesson Thirty-two (32)

- Please treat my child' foot.
- He got a bamboo spike in it and it bled a lot.
- Don't cry, hush.
- I want to put on a bandage, don't let it get wet.

5. Vahn puhc áu mührn ma dá
thém ná. Mai bá mang nó đèn làm
thuốc nữa nhé. Tomorrow bring your
child back here for
more treatment, you
hear.

Bai tại slám slíhp slám

1. Hồ pát nhà nhuhng khóhp.

Bài thứ ba muỗi ba

Xin thoa thuốc muỗi cắn. Please treat a mosquito
bite.

2. Nuhng khóhp chihng hohm,
nõng cáu chihng cạh
khúhn nöhn.

Muỗi cắn, nó ngứa, em
gãi, nó nổi mụn.

Lesson Thirty-three (33)

A mosquito bit, it itch-
ed, you scratched, it
made a welt.

3. Sáhn mührn hohm, mi pehn
lahng, lúhc thém léo.

Nếu nó ngứa, không sao,
chỉ trong chốc lát sẽ
hết.

If it itches, forget it,
in a little while
it'll go away.

4. Da cáu thém.

Đừng gãi nữa.

Don't scratch anymore.

Bai tai slám slihp sli

1. Mŕhng sự cuhn Nohng mi?
2. Sự, cáu cuhn Nohng.
3. Cáu ại tộc càng Nohng.
4. Mŕhng ại slón hු mi?
5. Cáu ại slón hු mŕhng hු càng Nohng.

Bai thứ ba mươi bốn

Anh có phải người Nùng
không?

Phải, tôi là người Nùng. That's right, I'm Nung.

Tôi muốn học tiếng Nùng. I want to study Nung.

Anh có muốn dạy cho tôi Would you like to teach
không? me?

Tôi muốn dạy cho ông I would like to teach
biết tiếng Nùng. you Nung.

Lesson Thirty-four (34)

Are you a Nung?

Bai tai slám slihp hà

1. Càng Nohng khô lái.
2. Mi sự, càng Nohng sảhm ngại.
3. Cáu ại càng cồ sau mŕhng lái.
4. Cáu sảhm pehn té.

Bai thứ ba mươi lăm

Tiếng Nùng khó lắm.

Không đâu, tiếng Nùng
cũng dễ.

Tôi muốn nói chuyện
nhiều với ông.

Tôi cũng thế.

Lesson Thirty-five (35)

The Nung language is
very difficult.

No it isn't, the Nung
language is easy.

I want to converse a
lot with you.

I do too.

5. Cáu ại mői vahn tóc sáu
mřhng.

Tôi muốn học với ông mői I would like to study
ngày. with you every day.

Bai tại slám slihp hôhc

1. Hả, mřhng sahm hǔ càng
Nohng.

2. Cáu hěhng hǔ női, sahng
đô.

3. Mřhng hᾶ cáu slôn càng
Nohng.

4. Cáu tóc sahng dày dỏi ki
lái.

5. Cáu sahng dù này dày
hǔhng.

6. Sihm-này mřhng càng théo
cáu.

Bài thứ ba mươi sáu

Ủa, ông cũng biết tiếng
Nùng nữa.

Tôi mới biết ít, chưa
đủ.

Xin ông dạy tôi đêm bằng Please teach me how to
tiếng Nùng. count in Nung.

Tôi học chưa được giỏi I've studied but am not
mây. very fluent yet.

Tôi ở đây chưa được lâu. I haven't been here long
yet.

Bây giờ nói theo tôi. Now repeat after me.

Lesson Thirty-six (36)

So, you know how to
speak Nung too, huh?

I just know a little,
not much yet.

I've studied but am not
very fluent yet.

Bai tai slám slihp chéht

1. Mřhng cảng lahng? Cáu mi hǔ.
2. Mřhng cảng nhéhng lái. Cáu sahng třihng lohp.
3. Hô mřhng cảng chühm.
4. Hô mřhng cảng hoi thém chieu.

Bài thứ ba mươi bảy

- Anh vừa nói gì? Tôi không hiểu.
 Anh nói mau quá, tôi nghe chưa kịp.
 Xin anh nói chậm.
 Xin anh nhắc lại một lần nữa.

Lesson Thirty-seven (37)

- What did you say? I didn't understand.
 You speak too fast, I can't keep up yet.
 Please speak slowly.
 Please repeat one more time.

Bai tai slám slihp pêt

1. Càng Kéo pehn hù?
2. Càng Nohng vạ pehn hù?
3. Cáu càng sự mi?
4. Cáu càng mřhng hǔ dày mi?
5. Cáu càng mi đúhng, mřhng dù hă hù cáu càng dày

Bài thứ ba mươi tam

- Tiếng Việt nói sao?
 Tiếng Nùng nói thế nào?
 Tôi nói đúng không?
 Tôi nói anh có hiểu không?
 Tôi nói không đúng, thi anh sửa giùm đê tôi

Lesson Thirty-eight (38)

- What is it in Vietnamese?
 How do you say it in Nung?
 Do I speak correctly?
 When I speak do you understand me?
 If I speak incorrectly, kindly correct me so

dúhng:

nói đúng nhé.

I will say it right.

Bai tại slám slihp càu

1. Mê héht lahng té?

2. Mê dáng-sli páy slahc slù. Mê đang đi giặt áo.

3. Vahn nay bóhng lái.

4. Slahc slù khạ sahm khạ
day.

5. Mê ói, slù déng củ luhc
mê tecd dù hah?

6. Mê hẽhng slahc, nhahng
phac sahng khạ.

7. Luhc luhng slù hah?

8. Luhng slù dáhm sahm day.

Bai thứ ba mươi chín

Mê làm gì đó?

Hôm nay nóng lắm.

Giặt quần áo và nó sẽ
khô.

Mê ơi, áo đỏ của con mè
cắt ở đâu?

Mê mới giặt, còn phơi
chưa khô.

Con mặc áo nào?

Mặc áo đen cũng được.

Lesson Thirty-nine (39)

What are you doing,
mother?

I'm going to wash
clothes.

It's very hot today.

Wash clothes and they'll
dry.

Mom! Where did you put
my red shirt?

I just washed it, it's
not dry yet.

Which shirt should I
wear?

Wear the black shirt
just as well.

Bai tai sli slihp

1. Hau páy vân khê.

2. Cáu mi dày vâng.

3. Cáu břhn hěht věc dù hon.

4. Chieu này hau páy vân khê
lěo těc té.

5. Sihm-này cáu páy slao dáng Bây giờ tôi đi tắm rồi
lěo thiu nãhm.

Bài thú bốn mươi

Chúng ta đi kéo lưới đi. Let's go fishing with
a net.

Tôi không có thi giờ.

Tôi mắc làm việc nhà.

Chiều nay mình đi kéo
lưới và đẽ đó.

xách nước.

Lesson Forty (40)

I don't have time.

I'm busy working at home.

This afternoon we'll go
fishing and set out a
fish trap.

Now I'm going to take a
bath and then draw
water.

Bai tai sli slihp éht

1. Mřhng mi mạc pă mi?

2. Mi, cáu mi slóng mạc.

3. Hù cáu dúhm mạc nrñng, cáu Cho tôi mượn một con,
thàhm mäy.

Bài thú bốn mươi một

Ông có con dao không?

Có, tôi có hai con.

tôi sẽ chặt cây.

Lesson Forty-one (41)

Do you have a knife?

Yes, I have two.

Let me borrow one, I'm
going to chop some
wood.

4. Nay cát hù mřhng dúhm mạc
nřhng. Đây, tôi cho ông mượn
một cái.
- Here, I'll let you bor-
row one.
5. Lúhc mřhng tháhm sóng tẹo
páhng hù cát. Khi ông làm xong, trả
lại cho tôi.
- When you finish working,
return it to me.
6. 0'. Vâng.
- Yes, okay.

Bai tai sli slihp nhi

1. Khệ fuhn khồ lái.
2. Vì sláo bô mi heng.
3. Sáhn sláo heng, khệ
chිhng ngại.
4. Sáhn sláo èu, dù khệ
hřhng lái.

Bài thứ bốn mươi hai

- Chè cùi khó lám.
 - Bởi vì chị không được
khỏe.
 - Nếu chị khỏe, thì chè
chè cùi rất dễ dàng.
 - Nếu chị yếu, thì chè cùi
rất lâu.
 - Tôi không nghĩ rằng cái
riù này bén lắm.
- If you're strong, split-
ting wood is easy.
- Because you're not
strong.
- If you're weak, you'll
be a long time split-
ting the wood.
- I don't think this axe
is very sharp.

Lesson Forty-two (42)

Bai tai sli slihp slám

1. Slóng cuhn phủ ại héht hon dù tâh tê.
2. Mähn slú ại tô sọi slóng cuhn phủ mi?
3. Slóng cuhn phủ cọi páhng sen.
4. Mähn phủ sahm ại sọi slóng cuhn slú.
5. Cám ón lái.
6. Bô mi lahng.

Bài thứ bốn mươi ba

- Hai chúng tôi muốn làm nhà ở dưới đó.
 Các anh muốn giúp hai chúng tôi không?
 Chúng tôi sẽ trả tiền.
 Chúng tôi cũng muốn giúp hai ông.
 Cám ơn nhiều lắm.
 Không có chi.

Lesson Forty-three (43)

- We two want to build a house down there.
 Do you want to help us?
 We want to pay you.
 We want to help you.
 Thank you very much.
 Don't mention it.

Bai tai sli slihp sli

1. Vahn này páy hạng mi?
2. Ở, cáu páy hạng.
3. Múhng páy hạng slū ca-lahng?

Bài thứ bốn mươi bốn

- Hôm nay chị có đi chợ không?
 Vâng, tôi đi chợ.
 Chị sẽ mua cái gì ở chợ?

Lesson Forty-four (44)

- Are you going to market today?
 Yes, I am going to market.
 What will you buy at the market?

.. Cáu páy hạng slǔ pá.

Tôi đi chợ mua cá.

I am going to market to buy fish.

5. Lão páy hạng khái
ca-lahng?

Bà đi chợ bán cái gì?

What are you going to market to sell?

6. Lão páy hạng khái mahn.

Tôi đi chợ bán khoai.

I am going to market to sell potatoes.

Bai tai sli slihp hà

1. Vahn va mi slóng cuhn mem
khuhn măy pöt măc.

Bài thứ bốn mươi lăm

Hôm qua có hai người
trèo cây hái trái.

Lesson Forty-five (45)

Yesterday two people
climbed a tree to
pick fruit.

2. Cuhn nühng tóhc lohng ma
táhc áhn mır.

Một người rót gãy cánh
tay.

One fell and broke his
arm.

3. Ví mühn mi cõ đáy.

Bởi vì nó không cắn-
thận

Because he didn't hold
tight.

4. Cáu láo mem pöt măc pehn
tê. Tóhc lohng ma
chihng thải ca-läi.

Tôi sợ leo hái trái vì
nhỡ rót xuống thi
chết.

I'm afraid to climb tree
to pick fruit because
one might fall and be
killed.

Bai tai sli slihp hôhc

1. Luhc áu pă hĕht sahm, mĕ
láo pă du hĕ mr.

2. Mĕ láo pă hĕ mr luhc, du
hĕht pehm hŭ?

3. Hă, pă hĕ mr luhc dă lo?

4. Mĕ hă, téo-vă luhc mi
tihng.

Bài thứ bốn mươi sáu

Nếu con nghịch dao như
thê, mẹ sợ con sẽ bị
dứt tay.

Mẹ sợ nhỡ con bị đứt
tay thì sao?

Ôa, con đã bị đứt tay
rồi à?

Mẹ đã bảo nhưng con
không nghe.

Lesson Forty-six (46)

If you fool around like
that, I'm afraid the
knife will cut your hand.

I'm afraid you'll cut
your hand and then
what?

Ah, you already cut
your hand?

Mother told you, but
you didn't listen.

Bai tai sli slihp chéht

1. Cáu lẹn nhéhng hồn mưhng. Tao chạy mau hơn máy.

Bài thứ bốn mươi bảy

Lesson Forty-seven (47)

I can run faster than
you.

2. Mi sụ, cáu lẹn nhéhng hồn mřhng. Không đâu, tao chạy mau hơn mày. No you can't, I can run faster than you.
3. Vahn pvhc hau slř lẹn chේu óhng hah lái heng. Mai minh cùng chạy thử coi ai mạnh hơn. Tomorrow let's race to see which of us is the stronger.
4. Cáu heng hồn mřhng, mřhng ều hồn cáu. Tao mạnh hơn mày, mày yếu I'm stronger than you, you are weaker than I.

Bai tai sli slihp pét

1. Vahn này đẹt lái.
2. Cà, fă ca phohn.
3. Fă mahp dáhng sahm lohm th m.
4. Fă lohm l ng lái.
5. Hau m  kh i kh i.

Bài thứ bốn mươi tám

- Hôm nay nắng l m.
K a, trời s p m ra.
Trời d c c  s m, ch p v 
c ng c  gió m ra.
Giáo th i m n  l m.
Chúng ta hãy mau v .

Lesson Forty-eight (48)

- It's very hot today.
Look, it's about to
rain over there.
It's already thundering
and lightening; it's
also windy.
The wind is blowing very
hard.
Let's all hurry home
quickly.

Bai tai sli slihp cau

1. Fã phohn lóng lái.
2. Slóng kẽ ại fã phohn mi?
3. Cáu mi ại phohn.
4. Fã phohn chihng mi cù kihn.

Bài thú bôn muối chín

- Troi mua lón lấm.
 Hai ông có thích mưa không?
 Tôi không thích mưa.
 Troi mua moi có đồ ăn.

Lesson Forty-nine (49)

- It's raining very hard.
 Do you like rain?
 I don't like rain.
 Because it rains, we have food to eat.

Bai tai hà slihp

1. Sihm-nay cáu páy túhc phäu.
2. Cáu ại páy doi muhng.
3. Đày, muhng cähm hù cáu têu sühng này.

Bài thú nấm muối

- Bây giờ tôi đi săn.
 Tôi muốn đi với anh.
 Được, anh xách cho tôi khẩu súng này.

Lesson Fifty (50)

- Now I'm going hunting.
 I want to go with you.
 Okay, you hold this gun for me.

Bai tai hà slihp éht

1. Muhng ại son páy sahng?

Bài thú nấm muối một

- Anh muốn sửa soạn đi không?

Lesson Fifty-one (51)

- Do you want to get things ready to go?

2. Tâhng cáu i nřhng.
3. Cáu sahng son đô sňng.
4. Cáu hô khẠn nãhm.
5. Cáu kihñ nãhm l o c i
p y.
- Đợi tôi một chút đã.
Tôi chưa sửa soạn đồ
xong.
Tôi kh t nước.
Tôi uống nước rồi đi.
- Wait for me a minute.
I haven't got things
ready yet.
I'm thirsty.
I'll get a drink and
then we'll go.

Bai tai h  sl hp nh 

1. Hau kh u d hng pay.
2. Cáu lao ..'p sl .
3. Cáu l o hohp sl  m rh n
p h m th i .
4. M rh ng da l o, cáu d m
man.

Bai thứ năm mươi hai

- Ch ng ta di vào r ng.
Tôi sợ g p c p
Tôi sợ g p c p nó v 
ch t.
Anh đừng sợ, tôi can-
d m.

Lesson Fifty-two (52)

- Let's go into the jungle.
I'm afraid of tigers.
I'm afraid a tiger will
attack and kill me.
Don't be afraid, I'm
brave.

Bai tai h  sl hp sl m

1. Cáu h hn t  c ng l ng
b ng t .

Bai thứ năm mươi ba

- Tôi thấy con nai l n
d ng kia.

Lesson Fifty-three (53)

- I see a large deer over
there.

2. Hau tihng cahn, chōn páy chūhm chūhm.	Chúng ta đi nhẹ, im và núp đi.	Let's tiptoe, be quiet and hide.
3. Da càng, mūhn dày-ngihn mūhn chíhng tūhn ní.	Đừng nói, nó nghe nó sẽ dừng dậy và chạy.	Don't talk loudly or else he'll hear and get up and run.
4. Mūhng hēht lahng áy pehn tê?	Sao anh ho thê?	Why did you cough?
5. Cáu mi hēht pehn hū chāhn đày.	Tôi không thể nín lại được.	I couldn't keep it back any longer.
6. Tú cảng lện khâu dóhng páy.	Con nai chạy vô rừng.	The deer has run away in the woods.
7. Hồ lõi, da đạ cáu.	Xin lỗi, đừng la tôi.	Sorry, don't hold it against me.

Bai tai hà slihp sli

1. Tú lahng té cà?
2. Tú mū cộn.
3. Mūhng báhn vây.
4. Báhn dả mi chǔhng.

Bài thứ năm mươi bốn

1. Con gì dǎng kia thê?
2. Con heo rừng.
3. Anh bắn đi.
4. Bắn rồi không trúng.

Lesson Fifty-four (54)

1. What's that over there?
2. A wild pig
3. Shoot!
4. I shot and missed.

Bai tai ha slihp ha

1. Ca dáhm dâ.
2. Hau páy mo'.
3. Buhc lái, mi báhm dày tú cáng.
4. Nữ cáng đáy-kíhn lái.
5. Vahn puhc hau páy thém.

Bài thứ năm mươi lăm

- Gần tối rồi.
Chúng ta đi về.
Tức quá, không bắn được con nai.
Thịt nai ngon lắm.
Ngày mai mình đi nữa.

Lesson Fifty-five (55)

- In a little while it will be dark.
Let's go home.
I'm very disgusted that we weren't able to shoot a deer.
Deer meat is very delicious.
Let's go again tomorrow.

Bai tai ha slihp hôhc

1. Tú nãñ tê tah cáhp dâ.
2. Múhn ọc lợt lái lái.
3. Hau páy nem slòc múhn khại.
4. Sáhn sihm dày hau thám ma.

Bài thứ năm mươi sáu

- Bẫy kia đã bắt được con đở.
Nó ra máu nhiều lắm.
Mình mau theo lôi nó.
Nếu tìm được, mình sẽ khiêng về.

Lesson Fifty-six (56)

- That trap already got a roe.
It has really bled a lot.
Let's quickly follow its bloody trail.
If we find it, we'll carry it home.

5. Cáu ngã nǚ nǎn lái. Tôi thèm thịt đồ lăm. I really want some roe meat.

Bai tại hà slihp chéht

1. Chêu pai tú nú tah cáhp.

Bài thứ năm mươi bảy

Chiều qua có một con chuột bị mắc bẫy.

Lesson Fifty-seven (57)

Yesterday afternoon a rat sprang my trap and was caught.

2. Tú meo mi thử tú nú. Nú tah cáhp dả.

Con mèo không bắt nó, bẫy chuột sập rồi.

A cat didn't catch it, the trap got it.

3. Nú tah cáhp, cáu áu tú nú ọc ma, tú nú thải dả.

Bẫy chuột đã bắt chuột, tôi lấy con chuột ra và nó đã chết.

The trap trapped the rat, I got him and he was already dead.

4. Cáu áu hòn tê ọc ma viht páy dả.

Tôi lấy ở đó ra và quăng đi.

I took it from there and threw it away.

Bai tại hà slihp pét

1. Tú tạng hẽo tú cáng.

Bài thứ năm mươi tám

Con trăn quắn sát con nai.

Lesson Fifty-eight (58)

The boa constrictor bit the deer, coiled around and crushed it.

3. Áhn fahc cáu sahng hū
kihn.
Bí dao tôi chưa biết ăn. I haven't eaten melons yet.
4. Kíhn fahc sáu nǚ cẩy dây-
kihn lái.
Ăn bí dao với thịt gà
ngon lắm. Melon eaten with chicken is very delicious.
5. Múhng páy áu hòn hạy ma
áhn fahc nřhng.
Anh đi lấy một trái bí
đao tại vườn. Go get one melon from the vegetable garden.

<u>Bai tại hóhc slíhp</u>	<u>Bài thử sáu mươi</u>	<u>Lesson Sixty (60)</u>
1. Kíhn môi sáu nǚ mù dây- kihn.	Ăn cơm với thịt heo ngon.	Rice with pork is tasty.
2. Chéu lạt.	Ớt cay.	Red peppers are very hot.
3. Mẩy páo hổi khóhm.	Măng nứa hơi đắng.	Bamboo sprouts are a little bitter.
4. Chòi ván.	Chuối ngọt.	Bananas are sweet.
5. Năhm băhm kihm mi chí.	Mắm mặn có muối.	Salted fish is salty.
6. Mắc cám slòhm.	Trái cam chua.	Oranges are sour.
7. Kíhn fahc bô mi mụi.	An bí dao vô vị.	Melon is tasteless.

Books in this series include:

1. (1) Chrau Vocabulary by Thô Sang Lục and David D. Thomas
(2) Chrau Conversation Lessons by Dajao Jaken and David Thomas
2. (1) Sedang Vocabulary by Kenneth D. Smith
(2) Sedang Language Lessons by Kenneth D. Smith
3. (1) Northern Roglai Vocabulary by Awđi-hathe, Aviong, A-Tý, A-Ly, Maxwell and Vurnell Cobbeay
(2) Northern Roglai Language Lessons by Aviong, Awđi-hathe and Vurnell Cobbeay
4. White Tai Vocabulary by Đieu Chính Nhím and Jean Donaldson
5. Katu Vocabulary by Nancy Costello
6. Halang Language Lessons by James S. Cooper
7. (1) Rade Vocabulary by Y-Chang Niê Siêng
(2) Rade Language Lessons by Y-Chang Niê Siêng
8. Haroi Language Lessons by Y-Lách and Alice Mundhenk
9. (1) Nung Fan Slihng Vocabulary by Vy-thi-Bé and Nancy Freiberger
(2) Nung Fan Slihng Language Lessons by Vy-thi-Bé and Janice Saul
10. Cua Language Lessons by Đinh Đô, Đinh Mộc and Jacqueline Maier
11. Mnong Language Lessons by Y-Kem Kpør and Richard Phillips
12. Hrey Language Lessons by Oliver and Joyce Trebico
13. Bru Language Lessons by Núan and Carolyn Miller
14. Kontum Bahnar Language Lessons by Yup, John Bunker, et al.
15. (1) Jeh Vocabulary by Thông, Dwight Gradin and Patrick Cohen
(2) Jeh Language Lessons by Thông, Patrick Cohen and Dwight Gradin

Những loát sách khác bao gồm:

16. (1) Chru Vocabulary by Jràng, Ja Kuàng, Ja Wi, Ja Dai, Ja Ngai and Eugene Fuller
(2) Chru Language Lessons by Ja Wi, Ja Ngai and Eugene Fuller
17. Eastern Cham Language Lessons by Thiên Sanh Cảnh, Thanh Pho Quyền and Doris Blood
18. Muong Language Lessons by Milton and Muriel Barker
19. (1) Rengao Vocabulary by Kenneth and Marilyn Gregerson
(2) Rengao Language Lessons by Paul Neo and Marilyn Gregerson
20. Bahnar Language Lessons (Pleiku Province) by Elizabeth Banker, Sip and Mđ
21. (1) Western Cham Vocabulary by Timothy and Barbara Friberg
(2) Western Cham Language Lessons by Kvoeu-Hor and Timothy Friberg
22. Jrai Language Lessons by Siu Ha Đieu
23. Mnong Lam Language Lessons by Y Tang Hmok
24. Stieng Phrase Book by Ralph Haupers and Đieu'Bi
25. Pacoh Language Lessons by Cubuat and Richard Watson

Order from:

Summer Institute of Linguistics
P. O. Box 2270
Manila, Philippines 2801

Summer Institute of Linguistics
19891 Beach Boulevard
Huntington Beach, California 92648